

Schip de Reiger

VERKLARING VAN EEN PAAR ZEILTERMEN

Omdat het in dit boek onder andere over zeilen gaat, is het misschien handig een paar veelvoorkomende termen bij het zeilen uit te leggen.

Maak je geen zorgen: het boek staat helemaal niet vol met allerlei ingewikkelde technische details, en ook als je nog nooit gezeild hebt begrijp je vast wel wat er aan de hand is. Maar om het verhaal echt goed te kunnen meebeleven kan een klein beetje kennis van de zeiltermen geen kwaad.

Hier dus wat begrippen, in willekeurige volgorde:

Boeg: De voorkant van het schip, ook wel de voorsteven genoemd.

Achterschip: Het achterste deel van het schip, inclusief het achterdek waarop de roerganger staat.

Bakboord en stuurboord: De linker- en de rechterkant van het schip, gezien als je op het dek met je gezicht naar de boeg staat. Er bestaan allerlei ezelsbruggetjes om te onthouden welk van de twee aan welke kant is, maar het eenvoudigste is wel dat in 'stuur**boord**' de r van **rechts** zit en in 'bak**boord**' de k van **links**.

Dwarsgetuigd: Bij een dwarsgetuigd schip staan de zeilen dwars op de lengterichting van het schip (zoals bij de wolvenschepen van de Skandiërs).

Langsgetuigd: Bij een langsgetuigd schip staan de zeilen in de lengterichting van het schip (zoals bij de *Reiger*).

Ra: Rondhout aan de bovenkant van het zeil van een dwarsgetuigd schip.

Gaffel: Rondhout aan de bovenkant van het zeil van een langsgetuigd schip, zoals de *Reiger*.

Romp: Het karkas van een schip.

Kielbalk: De ‘ruggengraat’ van de romp.

Roer: Het ‘stuur’ van het schip. Het roerblad zit met roerpennen bevestigd, meestal aan de achtersteven, en steekt in het water.

Helmstok: Het handvat waarmee het roer kan worden bestuurd.

Verschansing: Het deel van de zijkant van een schip dat boven het dek uitkomt.

Korvijngels: Houten klossen waar touwen aan vast worden gemaakt.

Oploeven: Naar de wind toe draaien.

Afvallen: Van de wind af draaien.

Loefzijde: Kant van het schip waar de wind vandaan komt.

Lijzijde: Kant van het schip die van de wind is afgekeerd.

Benedenwinds: Gebied (ten opzichte van jezelf) waar de wind heen gaat.

Overstag gaan: Het schip zodanig een andere kant op sturen dat het door de wind heen draait. Je kunt niet met je schip recht tegen de wind in varen. Daarom moet je steeds overstag gaan en zo bereik je al zigzaggend je bestemming.

Halzen: Als een schip overstag gaat, draait het door de windrichting heen om van koers te veranderen. Bij halzen draait het schip juist van de wind weg, in een veel grotere boog. Voor wolvenschepen, die er niet op gebouwd waren dat de wind vol van voor in het zeil blies, was halzen een veiligere manier om overstag te gaan.

Windvaan: Wimpel op de achtersteven die de windrichting aangeeft.

Strijken: De zeilen neerlaten.

Trimmen: De stand van de zeilen aanpassen, zodat je de maximale snelheid behaalt bij een bepaalde koers.

Reven: Een deel van het zeil op de ra of de gaffel binden, waardoor het oppervlak van het zeil kleiner wordt. Dit gebeurt als het erg hard waait.

Reefknuttels: Touwtjes in een rechte lijn naast elkaar, op ongeveer een derde van het zeil, waarmee een stuk van het zeil kan worden opgebonden als besloten wordt om te reven.

Val: Touw waarmee het zeil gehesen wordt.

Schoot: Touw waarmee je het zeil kunt straktrekken.

Stag: Dik touw van de top van de mast naar een bevestigingspunt op het dek. Er waren vroeger een **voorstag** en een **achterstag**. Je mag zelf raden welke naar welk deel van het schip leidde.

Tuig of **tuigage:** Nee, dit is niet de grootste onruststoker aan boord, maar een verzamelnaam voor alle zeilen, touwen en rondhouten (mast, ra, gaffel, giek) op een schip.

Rak: Een bepaalde afstand in dezelfde koers varen.

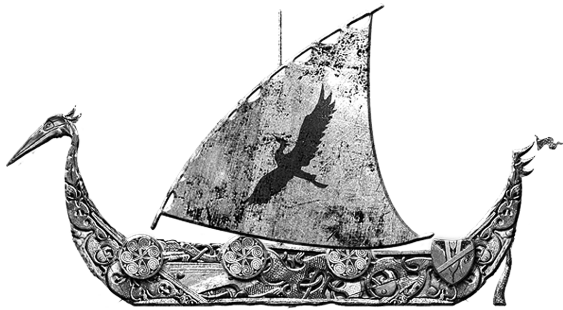
Zo, nu weet je zo'n beetje hoe het bij het zeilen allemaal heet. Welkom aan boord en veel plezier met de wereld van *Broederband!*

John Flanagan

SKANDIA EN HAAR BUURLANDEN

DEEL 1

KASTEEL ARALUEN

HOOFDSTUK 1

‘**H**o maar, Tom! Rustig aan, jongen!’
Tom was een werkpaard, een oudje al, en hij had zich net als de meeste van zijn soortgenoten neergelegd bij het onafgebroken op en neer sjokken, met achter zich een ploeg die groef na groef door de rijke aarde van de boerderij van Halder trok. Hij was het niet gewend om halverwege een groef te moeten stoppen, en hij draaide zijn harige hoofd om naar Devon Halder, zijn baas en de eigenaar van de boerderij.

Net als zijn paard was Devon ook beslist de jongste niet meer, en zijn kiel zat onder de klodders langzaam opdrogende modder. Toen ze hem die avond in de dorpstaveerne vroegen waarom hij gestopt was en zich had omgedraaid, had hij daar niet echt een antwoord op. Misschien had hij het zachte gekraak van leer en touwen gehoord, of misschien was het het ruisen van de frisse wind in een zeil geweest.

Wat de oorzaak ook geweest was, Devon had Tom een halt toegeroepen en zich naar de rivier achter zich omgedraaid. En wat hij daar zag, had een scheut van blinde paniek door zijn lijf gejaagd.

Op hooguit een meter of veertig afstand gleed een schip over het water van de rivier.

Aanvankelijk dacht hij een wolvenschip te herkennen, en Devon was oud genoeg om zich te herinneren dat de aanblik van

een Skandisch wolvenschip op de rivier de voorbode was van een plotselinge, woeste aanval. Hij zette zich al schrap om weg te rennen en het nieuws in het dorp te verspreiden, maar op het laatste ogenblik bedacht hij zich.

De tijd dat Skandische schepen de Aralueense dorpen langs de kust en de rivieren kwamen plunderen, behoorde al ruimschoots tot het verleden. En toen hij nog een keer keek, zag hij ook dat het helemaal geen wolvenschip was.

Het leek er in vorm en stijl wel op. Het schip was slank in het midden, het zag er snel uit en het had beslist niet de brede, lage romp waaraan je een vrachtschip altijd zo goed kon herkennen. In tegenstelling tot de wolvenschepen die Devon had gezien, had deze bezoeker echter geen groot vierkant zeil dat dwars op de mast stond. In plaats daarvan was het getuigd met een driehoekig zeil in de lengterichting van de romp, dat hoog in de mast aan een lange, sierlijk gesneden gaffel vastzat.

Het vaartuig op de rivier was kleiner dan een wolvenschip. Bovendien ontbrak op de boeg de kenmerkende, handgesneden wolvenkop met de opstaande nekharen en de grimmige tanden. In plaats daarvan zag Devon een houtsnede van een vogelkop. Ook op het zeil stond een afbeelding van een vogel, een sierlijk dier met gespreide vleugels. Devon herkende er een reiger in.

De vier houten, met metalen platen versterkte ronde schilden die aan stuurboordzijde over de verschansing hingen, waren daarentegen onmiskenbaar Skandisch. Opmerkelijk was wel dat er ter hoogte van de plek van de stuurman nog een vijfde schild hing, en dat was in tegenstelling tot de andere driehoekig.

Devon kon ook zien dat de bemanning Skandisch was gekleed. Ze droegen vesten van leer en schapenvacht, en wollen broeken die met leren riemen aan hun benen waren vastgebonden. De gehoornde helmen waar de Skandische zeewolven altijd makkelijk aan te herkennen waren en die bij elke fatsoenlijke boer grote angst inboezemden, ontbraken echter. In plaats

daarvan droegen de bemanningsleden donkere wollen mutsen, die tegen de kou tot over de oren naar beneden waren getrokken.

Terwijl Devon het schip bekeek en zich afvroeg wat hij er nou eigenlijk van moest denken, stak de stuurman bij wijze van groet zijn hand naar hem op. Devon hield even een hand boven zijn ogen tegen het zonlicht. Die stuurman zag er wel erg jong uit, en hij was voor een Skandiër ook nog eens aan de slanke kant. Ernaast stond iemand die Devon een stuk meer aan een echte zeewolf deed denken. Die man was gezet en zijn grijze manen wapperden in de wind. Toen Devon nog eens goed keek, zag hij dat de gezettere van de twee een haak had op de plek waar de meeste mensen een rechterarm hebben zitten.

Dat is absoluut een zeewolf, dacht Devon. Maar net op dat moment zwaaide ook de zeewolf bij wijze van groet naar hem. Devon beantwoordde de groet aarzelend, want hij vertrouwde het zaakje nog altijd niet helemaal. Het scheepje mocht dan klein zijn, het zag er snel uit en leek heel geschikt voor een plundertocht. Met de slanke romp en het gebolde, driehoekige zeil oogde het gevaarlijk. Bovendien getuigden de schilden aan de verschansing ervan dat de bemanning uit krijgers bestond. Hij keek hoe het schip voorbij gleed en langzaam door de bocht voorbij zijn akker uit het zicht verdween. De stuurman en zijn metgezel lieten hun handen weer zakken en toonden verder geen belangstelling meer voor de oude boer en zijn werkpaard.

‘Zo, die heeft vanavond in de taveerne iets om te vertellen,’ zei Thorn met een grijns. ‘Dit was waarschijnlijk het spannendste dat hij heeft meegemaakt sinds zijn ploeg vijf dagen geleden in een boomwortel vast kwam te zitten.’

Hal keek hem verbaasd aan. ‘Wij? Zijn wij spannend?’

Thorn knikte, terwijl hij intussen met de stompe kant van zijn haak aan zijn achterwerk krabde.

‘Het was een grijsaard. Die man herinnert zich vast nog wel dat de aanblik van een Skandisch schip gelijkstond aan plundering van de wijde omtrek. Het verbaasde me eigenlijk dat hij niet onmiddellijk wegholde om groot alarm te slaan.’ Thorn kon natuurlijk niet weten dat de boer op het punt had gestaan om dat te doen.

Terwijl ze de bocht door voeren en de boer geleidelijk uit het zicht verdween, zette Kloef haar voorpoten op de verschansing aan stuurboordzijde. Tegelijk blafte de hond één keer. Tevreden dat ze daarmee duidelijk had gemaakt wie de baas was aan alles wat Aralueens was, zette ze haar poten weer terug op het dek, liet ze langzaam naar voren glijden en plofte daarna met haar zware lijf op de houten planken. Ze keek Hal nog enkele seconden met een schuin oog aan, maar besloot toen dat alles onder controle was en viel weer in slaap.

Hal liet zijn blik over de akkers en de bossen aan weerszijden van de rivier glijden. Dit was een erg mooi land, besloot hij na een tijdje.

‘Heb jij ook wel plundertochten in Araluen uitgevoerd, Thorn?’ vroeg hij.

De oude zeewolf schudde het hoofd. ‘Erak ging liever naar de Iberische kust, of anders naar Gallica of Zonderland. Nu ik gezien heb hoe handig Gilan met die pijl-en-boog van hem is, ben ik blij toe. Misschien wist Erak dat allemaal al. Stel je voor dat je met een stel Skandiërs op een stuk of zes boogschutters van het kaliber van Gilan zou stuiten.’

‘Zes? Eén lijkt me al erg genoeg,’ antwoordde Hal.

Stig zat een paar meter bij ze vandaan op een rol touw, waar hij zijn toch al vlijmscherpe sax nog wat verder aan het bijslippen was terwijl hij meeluisterde naar het gesprek van Thorn en Hal.

‘Denken jullie dat Gilan al in Kasteel Araluen is?’ vroeg hij.